

IZVJEŠĆE
O IZVRŠENJU PROGRAMA RADA I RAZVOJA
ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
KARLOVAČKE ŽUPANIJE
ZA 2018.

Karlovac, siječanj 2019.

**Izvršenje Programa rada i razvoja
službi Zavoda za javno zdravstvo Karlovačke županije u 2018.**

SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU

ORGANIZACIJSKI USTROJ I DJELOKRUG RADA SLUŽBE ZA EPIDEMIOLOGIJU

Rad Službe odvija se u sjedištu ustanove u Karlovcu i u četiri ispostave (Duga Resa, Ogulin, Ozalj i Slunj), a pod epidemiološkim nadzorom je i područje Vojnića i Lasinje. U ispostavi Ogulin tijekom 2018.godine bio je zaposlen jedan sanitarni inženjer koji radi osam sati dnevno, a poslove liječnika obavljao je liječnik specijalist epidemiolog jedan puta tjedno

(dolazak iz sjedišta u Karlovcu). U ispostavama Duga Resa i Slunj radi liječnik i tehničar ispostave Karlovac i to dva puta mjesečno, a u ispostavi Ozalj jedan puta mjesečno.

Za obavljanje higijensko epidemiološke djelatnosti ugovorena su tri tima sa HZZO. Tim čine liječnik specijalist epidemiolog, sanitarni inženjer (VŠS) i sanitarni/medicinski tehničar (SSS). Služba za epidemiologiju kontinuirano prati i analizira epidemiološku situaciju na području županije, te provodi opće i posebne mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti na području Karlovačke županije:

- praćenje kretanja zaraznih bolesti, rano otkrivanje izvora zaraze i puteva prenošenja
- izrada godišnjeg Programa mjera zaštite pučanstva od zaraznih bolesti u Karlovačkoj županiji koji se dostavlja županiji na usvajanje
- nadzor nad kliconošama (crijevnih zaraznih bolesti, HBsAg pozitivni, HIV i anti HCV pozitivni) i oboljelima od tuberkuloze
- nadzor nad putnicima
- nadzor nad zaposlenima (sanitarne iskaznice)
- DDD mjere (preventivne i protuepidemijske), izrada Programa mjera preventivne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije za područje županije i pojedinih gradova i općina
- provođenje Nacionalnog program praćenja komaraca u Karlovačkoj županiji
- distribucija svih obveznih cjepiva za Karlovačku županiju
- nadzor nad provođenjem obveznih imunizacija, potrošnjom cjepiva, godišnje izvješće o izvršenim obveznim imunizacijama i planovi cijepljenja za slijedeću godinu
- cijepljenje protiv bjesnoće, hepatitisa B, gripe, po potrebi i ostala cijepljenja
- organizira i u suradnji s drugim službama provodi tečajeve higijenskog minimuma
- u službi se obavljaju i poslovi HACCP sustava
- u sklopu Službe za epidemiologiju radi i Savjetovalište za HIV i druge spolno prenosive bolesti koje pruža usluge savjetovanja i brzog testiranja na HIV, sifilis i hepatitis C

U djelatnosti javnog zdravstva u 2018. godini za Karlovačku županiju ugovoren je jedan tim kojeg čine liječnik specijalist epidemiolog i jedan zaposleni VŠS. Temeljem ugovorenih obaveza tim je dužan:

- provoditi promicanje zdravlja prema javnozdravstvenim prioritetima, a usmjereno prevenciji i ranom otkrivanju kroničnih masovnih bolesti.
- prikupljati, kontrolirati i obrađivati podatke primarne, specijalističko-konzilijarne i stacionarne djelatnosti
- pratiti morbiditet i mortalitet za ocjenu zdravstvenog stanja na svom području
- organizacija, provođenje i praćenje nacionalnih programa

Sukladno navedenim obavezama u Službi za epidemiologiju je u 2018. godini obavljali su se slijedeći poslovi iz nadležnosti i obaveza tima javnozdravstvene djelatnosti:

- praćenje kvalitete podataka upisanih u Nacionalni javnozdravstveni informatički sustav
- analiza kvalitete podataka prijave poroda i prekidi trudnoće, te zaprimanje prijava perinatalne smrti koje se šalju u Hrvatski zavod za javno zdravstvo
- obrada godišnjih izvješća o radu i morbiditetu primarne zdravstvene zaštite, specijalističko- konzilijarne i stacionarne zdravstvene zaštite Karlovačke županije koja se nakon upisa u računalni program proslijeđuju u HZZJZ
- prikupljanje ostalih podataka vitalne statistike, podataka o zdravstvenim ustanovama i djelatnicima za potrebe ocjene zdravstvenog stanja stanovništva Karlovačke županije
- tiskana je publikacija “Zdravstveni ljetopis Karlovačke županije” o zdravstvenom stanju stanovništva za prethodnu godinu

- tijekom 2018. godine nastavio se provoditi peti ciklus Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke u Karlovačkoj županiji. Programom su obuhvaćene sve žene u dobi od 50 do 69 godina. Zavod za javno zdravstvo ima ulogu koordinatora programa, te obavezu pozivanja žena (slanje poziva u točno dogovorene termine, mijenjanje termina) kao i sva druga komunikacija s pozvanim ženama putem besplatne telefonske linije.
- također se provodio treći ciklus Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva. Osobama u dobi 50-74 godine šalje se pozivno pismo koje osoba vraća i u koliko želi obaviti testiranje šalju se testovi. Pristigli testovi se očitavaju i svi pozitivni naruče se na kolonoskopiju.
- u Zavodu za javno zdravstvo Karlovačke županije u 2018. godini radilo je Savjetovalište za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine
- pripremljeni su i tiskani promotivni materijali
- organizacija i suradnja u organizaciji promotivnih javnozdravstvenih akcija
- organizacija, priprema i održavanje stručnih skupova i predavanja

KADROVSKA STRUKTURA SLUŽBE ZA EPIDEMIOLOGIJU

Tijekom 2018. godine u Službi za epidemiologiju bilo je zaposleno na neodređeno vrijeme 15 zaposlenih :

- Voditelj Službe - liječnik spec. epidemiolog.....1
- Liječnik spec. epidemiolog.... 3
- Glavni tehničar Službe - sanitarni inženjer.....1
- Sanitarni inženjer..... 5
- Sanitarni tehničar..... 1
- Medicinski tehničar..... 2
- Higijeničar..... 1
- Spremačica..... 1

Djelatnik zaposlen na poslovima prikupljanja i obrade zdravstvenostatističkih podataka (SSS) radi pola radnog vremena u Službi za epidemiologiju.

Na određeno vrijeme zaposlen je 1 liječnik spec.epidemiolog i to 20 sati tjedno na određeno vrijeme od 1.1.2018. do 31.1.2018. i od 19.11.do 31.12.2018. kao zamjena za odsutnog liječnika. Također je od 23.7. do 12.10.2018. zaposlena medicinska sestra (SSS) kao zamjena za odsutnu zaposlenicu. Na određeno vrijeme zaposlena su 2 sanitarna inženjera koji rade na DDD poslovima, a jedan od njih je u siječnju 2018. zaposlen na neodređeno vrijeme. Od 11.10.2018. zaposlen je jedan sanitarni inženjer pripravnik.

U 2018. godini zaposlen je jedan doktor medicine koji će se nakon odobrenja Ministarstva zdravstva uputiti na specijalizaciju iz epidemiologije.

IZVRŠENE USLUGE

U službi za epidemiologiju obavljaju se poslovi koji su ugovoreni sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje i poslovi koji se ugovaraju na tržištu.

U higijensko- epidemiološkoj djelatnosti obavljeno je 2875 pregleda i savjetovanja liječnika. Ukupno je prijavljeno 1930 prijava zaraznih bolesti koje su analizirane i upisane u informatički program. Obavljen je 201 epidemiološki izvid i 1168 epidemioloških anketa. U cjepnoj ordinaciji obavljena su 378 prva pregleda, od čega 152 zbog antirabične zaštite, te 468 kontrolna i 32 ciljana pregleda. Utrošeno je ukupno 214 doza cjepiva protiv bjesnoće, 235 doza cjepiva protiv hepatitisa B, 57 doza cjepiva za Streptococcus pneumoiae, 54 doze cjepiva protiv ospica, 239 doza cjepiva protiv krpeljnog meningoencefalitisa i 652 doze cjepiva protiv gripe.

Služba za epidemiologiju u 2018. godini zaprimila je 26 955 doza cjepiva od čega je 10 070 doza cjepiva protiv gripe. Navedene doze obuhvaćaju 24 vrste cjepiva i dvije vrste imunoglobulina. Cjepiteljima je distribuirano 25 148 doza cjepiva. U Karlovačkoj županiji cijepljenje obavlja 87 cjepitelja koji dostavljaju mjesečna i godišnja izvješća, te godišnji plan cijepljenja. Navedena izvješća i planovi se analiziraju i objedinjeno izvješće i plan za Karlovačku županiju se dostavljaju u Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

U sklopu Službe za epidemiologiju radi i Savjetovalište za HIV i druge spolno prenosive bolesti koje pruža usluge savjetovanja i brzog testiranja na HIV, sifilis i hepatitis C. Tijekom 2018., usluge Savjetovališta koristile su 23 osobe. Testiranje i savjetovanje je besplatno i anonimno, a vrši ga specijalist

epidemiolog. Savjetovalište pruža mogućnost direktnog povezivanja s kliničkom skrbi korisnika s reaktivnim rezultatom brzog testa.

Tijekom provođenja i evaluacije preventivnih programa ostvarene su slijedeće usluge:

Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke – 11 100 usluga

Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva – 11 402 usluga

Od poslova na tržištu obavljeno je 11 508 pregleda za sanitarne iskaznice, organizirana su i održano 44 tečaja higijenskog minimuma na kojima je bilo 1111 polaznika. U segmentu HACCP sustava izrađen je 79 stručnih mišljenja, elaborata i studija. U 2018. godini u segment DDD djelatnosti provedeno je 8537 aktivnosti.

I u 2018. godini nastavljeno je provođenje Nacionalnog sustava praćenja komaraca u Karlovačkoj županiji.

Kroz Program javnozdravstvenih mjera u 2018. godini Karlovačka županija financirala je potrošni materijal, promotivni materijal i rad vanjskog stručnog suradnika-nutricioniste za potrebe rada Savjetovališta za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine. U 2018. godini obavljeno je 20 individualnih savjetovanja liječnika, 20 antropometrijskih mjerenja i određivanja rizičnih čimbenika te 27 savjetovanja nutricioniste s izradom plana prehrane.

Organizirano je 7 javnozdravstvenih akcija u kojima je Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije bio glavni organizator ili suorganizator.

Organizirano je 4 sastanka s budućim dionicima u kojima je predstavljen projekt „Živjeti zdravo“ te održana konferencija „Živjeti zdravo“ na kojoj su predstavljeni primjeri dobre prakse u promicanju zdravlja i prevenciji bolesti kao i očuvanju okoliša iz Karlovačke županije kao i rad na promicanju zdravlja u Zavodu za javno zdravstvo Karlovačke županije.

Djelatnici službe za epidemiologiju održali su predavanja na 3 stručna skupa i bili organizatori 4 predavanja koja su održali vanjski stručni suradnici. Također su održana i dva predavanja za trajno usavršavanje sanitarnih inženjera i tehničara.

STRUČNA EDUKACIJA

Djelatnici Službe za epidemiologiju prisustvovali su na više stručnih sastanaka i seminara:

1. 14.04.2018.- Zagreb -"Skup o cijepljenju"

2. 16.05. i 20.06.2018. – Zagreb-DDD radionica – "Cjelovito (integrirano) suzbijanje štetnih glodavaca i mjere zaštite od ptica"

3.15.06.2018.- Zagreb-radionica "Health promotion"

4.23.10. i 07.11.2018. – Zagreb-DDD radionica – "Cjelovito (integrirano) suzbijanje sinantropnih muha, osa i stršljena te leptira od značaja za turistička

5. 18. i 19.10.2018. – Zagreb-Radionica „ Zoonoze“

6.23.11.2018.- Zagreb-Sastanak Hrvatskog epidemiološkog društva

7 30.11.2018.- Zagreb-Simpozij u povodu dana AIDS-a

8.07.12.2018. – Zagreb "100 godina antirabične zaštite u gradu Zagrebu i Republici Hrvatskoj (1918-2018.)

Organizacija promotivnih aktivnosti i stručnih skupova:

Služba za epidemiologiju bila je organizator ili je surađivala u organizaciji promotivnih aktivnosti i stručnih skupova

13. veljače 2018. u prostoru Zavoda za javno zdravstvo Karlovačke županije budućim članovima radne skupine za koordinaciju projektnih aktivnosti te budućim suradnicima na projektu **predstavljen je nacionalni projekt Živjeti zdravo** kroz niz od četiri sastanka, a provedena je i edukacija iz područja pravilne prehrane za kuhare u osnovnim školama. Nositelj projekta je Hrvatski zavod za javno zdravstvo, a sufinanciran je iz Europskog socijalnog fonda.

5. ožujka 2018. u organizaciji Zavoda za javno zdravstvo Karlovačke županije i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u Gradskoj knjižnici I.G. Kovačić u Karlovcu održana je **16. konferencija Nacionalnog programa „Živjeti zdravo“**. Konferenciji su prisustvovali predstavnici Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske, Grada Karlovca, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo te predstavnici brojnih ustanova i udruga. Predstavljeni su primjeri dobre prakse u promicanju zdravlja i prevenciji bolesti kao i očuvanju okoliša iz Karlovačke županije. Svoj rad predstavili su različite ustanove, vrtići, škole i udruge. Predstavljene su i aktivnosti na promicanju zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Karlovačke županije.

19.03.2016. "Dan narcisa"-u suradnji s Udrugom žena liječenih od bolesti dojke Europa Donna »Agata« Karlovac, Savjetom za zdravlje Karlovačke županije i Domovima zdravlja organizirana je akcija koja ima za cilj dati podršku oboljelim ženama, ali i podsjetiti sve žene na važnost ranog otkrivanja bolesti i značaj redovitih preventivnih pregleda. Akcija je organizirana u gradovima Karlovac, Duga Resa, Ozalj, Ogulin i Slunj, te općini Vojnić.

17. svibnja 2018. povodom **Svjetskog dana hipertenzije** Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije u suradnji s Domom zdravlja Karlovac i Karlovačkom ljekarnom organizirao je **javnozdravstvenu akciju „Saznajte koliki je Vaš krvni tlak“** u svrhu upoznavanja građana s vrijednostima njihovog tlaka i načinima kako ga kontrolirati te kako sačuvati zdravlje srca i krvnih žila.

25. svibnja 2018. održani su **Svibanjski zdravstveni dani** tijekom kojih je održana i javnozdravstvena akcija u kojoj su sudjelovali djelatnici Službe za epidemiologiju koji su u sklopu promotivne akcije predstavili nacionalni projekt Živjeti zdravo

27. srpnja 2018. godine povodom **Svjetskog dan hepatitisa** Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije organizirao je brzo, besplatno i anonimno testiranje na hepatitis C.

14.9.2018. obilježili smo najavljivane akcije **"Hodanjem do zdravlja" i "Volonteri u parku"**, koje su sastavni dio nacionalnog projekta "Živjeti zdravo", financiranog sredstvima Europske unije putem Europskog socijalnog fonda.

28. rujna 2018. Svjetski dan srca 2018. godine obilježen je u Karlovačkoj županiji u pet gradova (Karlovac, Duga Resa, Ogulin, Ozalj, Slunj) i općini Vojnić. Organizatori su bili Karlovačka županija-Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Opća bolnica Karlovac, Domovi zdravlja Karlovac, Duga Resa, Ogulin, Ozalj, Slunj i Vojnić, Medicinska škola Karlovac i Gradska/Općinsko društvo Crvenog križa. Suradnici su bili Matica umirovljenika Karlovac-Sekcija nordijskog hodanja, Vrtić Karlovac. Pokrovitelj je bio Savjet za zdravlje Karlovačke županije. Građani su tijekom promotivnih akcija mogli provjeriti krvni tlak, razinu šećera u krvi i kolesterola, saznati svoj indeks tjelesne mase, doznati svoj ukupni rizik za bolesti srca i krvnih žila i dobiti savjet liječnika.

17. listopada 2018. Djelatnici Službe za epidemiologiju prisustvovali su akciji **Ružičasti listopad u Ogulinu** koju je organizirala udruga Sve za nju u suradnji s Gimnazijom Bernardina Frankopana iz Ogulina i Zavodom za javno zdravstvo Karlovačke županije te na taj način obilježili listopad kao Međunarodni mjesec borbe protiv raka dojke.

od veljače do prosinca 2018. godine u Zavodu za javno zdravstvo Karlovačke županije radilo je **Savjetovalište za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine**

Savjetovališta je namijenjeno za sve zdrave odrasle osobe koje žele provjeriti stanje zdravlja svog organizma i dodatno ga unaprijediti, te osobe s prekomjernom tjelesnom težinom i pretili (debele) osobe kao i cjelokupnu javnost.

U rad savjetovališta uključen je vanjski stručni suradnik-nutricionista koji je obavljao individualna savjetovanja sa zainteresiranim osobama i izrađivao jelovnike. U dogovoru s liječnicima Službe za školsku medicinu na individualno savjetovanje nutricioniste upućivani su i roditelji s djecom kod kojih je utvrđena prekomjerna tjelesna težina.

Suradivali smo s **Udrugom slijepih Karlovačke županije** na projektu "Želim dom, a ne Dom". Služba za epidemiologiju obavljala je preventivne preglede koji su imali za cilj otkrivanje rizičnih čimbenika i prevencija bolesti za članove udruge (određivanje BMI, mjerenje krvnog tlaka, određivanje šećera i kolesterola u krvi) zu savjet liječnika.

Tijekom organizacije javnozdravstvenih akcija redovito su davana pismena i usmena priocjenja za medije.

Stručni radovi i predavanja:

19. i 21. ožujka 2018. u suradnji s Centrom za pružanje usluga u zajednici Ozalj održana su **predavanja „Principi pravilne prehrane“** namijenjena zaposlenicima Centra. Predavanja je održala Nataša Šoštarić, dipl. ing. prehrambene tehnologije, nutricionist koja je stručni suradnik u radu Savjetovališta u Zavodu za javno zdravstvo Karlovačke županije

23.travnja 2018. u suradnji s Centrom za pružanje usluga u zajednici Ozalj održana su **predavanja „Pricipi pravilne prehrane“** namijenjena roditeljima djece koja koriste poludnevni boravak. Predavanje je održala nutricionistica iz Savjetovališta za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine, Nataša Šoštarić

11. travnja 2018 održano je **predavanje "Pravilna prehrana – istine i zablude o dijetama"** u Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac. Predavanje je organizirano u suradnji Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac i Zavoda za javno zdravstvo Karlovačke županije-Savjetovališta za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine. Predavanje je pripremila Nataša Šoštarić, dipl. ing. prehrambene tehnologije, nutricionist

18. travnja 2018. Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije u suradnji s patronažnom službom Doma zdravlja Karlovac koja okuplja Grupu za potporu dojenju organizirao je **predavanje o cijepljenju djece predškolske dobi povodom Tjedna cijepljenja**. Predavanje je održala Renata Hlaj, spec. epidemiolog, voditeljica Programa cijepljenja u Karlovačkoj županiji.

29.studeni 2018. Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Karlovačke županije organizirao je simpozij „ **Obiteljska medicina i Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke**“ za liječnike opće medicine u Karlovačkoj županiji. Predavanje „**Provedba nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke u Karlovačkoj županiji**“ održala je Biserka Hranilović koordinator programa u Karlovačkoj županiji.

21.09.2018. - trajno usavršavanje sanitarnih inženjera i tehničara „ **Nove metode i uređaji u provedbi DDD mjera**“ Predavanje održao:Nikica Spudić

26.10.2017. - trajno usavršavanje sanitarnih inženjera i tehničara „ **Manje soli–više zdravlja,**“ Predavanje održala: Biserka Hranilović, dr.med.spec.

Kao član u radu Povjerenstva za mrtvozornike Karlovačke županije, te u radu Projektnog tima za palijativnu skrb u Karlovačkoj županiji sudjelovala je Biserka Hranilović, dr.med.spec.epidemiolog. Kao predavač Biserka Hranilović sudjeluje u nastavi na Veleučilištu Karlovac (nositelj je kolegija epidemiologija-stručni studij sestrinstva, dislocirani studij Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci).

INVESTICIJSKO ODRŽAVANJE I NABAVKE

Uređen je prostor za osobe zaposlene na DDD poslovima i uređeni su zidovi predavaonice.

Nabavljena je radna odjeća- kute 21 kom, odijelo za spremačicu 1 kom, klompe 13 pari, hlače radne 8 kom.

Za potrebe provođenja monitoringa komaraca nabavljene su 2 BG Sentinel klopka za komarce i akumulator i punjač.

Također je nabavljena jedna metalna kartoteka i jedan писаč.

SLUŽBA ŠKOLSKE MEDICINE

ORGANIZACIJSKI USTROJ I DJELOKRUG RADA

Služba školske medicine je organizaciona jedinica **Zavoda za javno zdravstvo Karlovačke županije**. Svoju djelatnost obavlja prema programu preventivno- odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata. Program mjera objedinjuje Hrvatsko društvo za školsku medicinu kojemu se dostavljaju i rezultati rada.

Preventivnu zdravstvenu zaštitu školske djece i mladeži provode zdravstveni timovi - liječnik specijalista školske medicine i medicinska sestra. Svoju djelatnost provode u prostorima Službe školske medicine u Karlovcu pri Zavodu za javno zdravstvo, u ambulanti Doma zdravlja u Ogulinu i školama koje se nalaze izvan Karlovca ili Ogulina.

U 2018. godini proveli smo 45 790 minuta na putovanju po školama cijele Županije. Kada to pretvorimo u sate, iznosi 763 sata ili 95 radnih dana provedenih na putu. Dakle, timovi otprilike preko 3 mjeseca provedu na putovanju i pregledu učenika u udaljenim školama.

Pri Službi školske medicine djeluje četiri liječnika specijalista školske medicine (tri od 01.08.2018. radi odlaska jednog specijalista školske medicine u penziju), prvostupnice sestrinstva i jedna srednja medicinska sestra te dva specijalizanta. Programom rada preventivne zdravstvene zaštite učenika formirana su 4 tima zdravstvenih djelatnika za provođenje istog.

Na razini županije trenutačno djeluje 90 škola (36 osmogodišnjih škola, 41 područna škola i 13 srednjih škola), te Veleučilište u Karlovcu. Skrbimo za oko 8440 učenika osnovnih i područnih škola, 3969 učenika srednjih škola i 1561 studenata. To je ukupno oko 13970 učenika. Za svaku školu imenovan je nadležni školski liječnik koji provodi cjelovitu preventivnu zdravstvenu zaštitu svakog pojedinog učenika. Učenici posjeduju preventivni zdravstveni karton u koji se uvode rezultati svih preventivnih akcija tijekom njihovog školovanja (sistematski pregledi, cijepljenja, savjetovanja, zdravstveni odgoj i drugo). Od petog mjeseca 2011. godine upis aktivnosti i provođenje preventivnih mjera zdravstvene zaštite vrši se i u program CUSPIS kojeg podržava CEZIH i istovjetan je za sve službe ŠKOLSKE MEDICINE u RH.

Programom mjera preventivne zdravstvene zaštite provode se **sistematski pregledi** u svrhu praćenja rasta i razvoja te kontrole zdravstvenog stanja i utvrđivanja poremećaja psihičkog i fizičkog zdravlja.

Metode rada su: heteroanamneza, anamneza, fizikalni pregled, pregled vida, kontrola sluha i govora, antropometrijska mjerenja, orijentacioni neurološki i psihološki pregled te laboratorijska obrada krvi i mokraće (kod pregleda za upis u prvi razred osnovne škole).

Provode se:

- Sistematski pregledi djeteta prije upisa u prvi razred provode se prema metodologiji Hrvatskog društva za školsku i sveučilišnu medicinu. Pregledi su regulirani važećim propisima. Tijekom 2018. godine pregledano je 1024 prvoškolaca.

- Sistematski pregledi djeteta provode se u petom razredu osnovne škole radi praćenja psihofizičkog razvoja i prilagodbe na predmetnu nastavu. U tijeku 2018. godine pregledano je 656 učenika.

- Sistematski pregledi u osmom razredu provode se radi profesionalne orijentacije. U tijeku 2018. godine pregledano je 954 učenika.

- Sistematski pregledi u prvom razredu srednje škole provode se radi prepoznavanja zdravstvenih rizika i rizičnih ponašanja. Tijekom 2018. godine pregledano je 857 učenika.

▪ Sistematski pregledi na prvoj godini studija tijekom 2018. Pregledali smo 353 studenta Veleučilišta.

Ostali preventivni pregledi:

- Kontrolni pregledi nakon sistematskih pregleda – 210 učenika.
- Namjenski pregledi – 525 učenika.
- Skrininzi – 7441 učenika.
- Pregledi u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja i fizičke sposobnosti za prilagođeni program tjelesne i zdravstvene kulture – 110 učenika.
- Pregled učenika prije školskih športskih natjecanja – 882 učenika.

Mjere zaštite od zaraznih bolesti

Preventivna zdravstvena zaštita obuhvaća mjere zaštite učenika od zaraznih bolesti te se u školama provodi kontinuirano cijepljenje i docjepljivanje učenika. Cijepljenje se provodi prema Programu obveznog cijepljenja u Hrvatskoj, a donosi ga Ministarstvo zdravstva za svaku tekuću godinu. Kontinuiranim cijepljenjem Služba dostigne procijepljenost školske djece i mladeži od 97-100%. U tijeku 2018. godine provedeno je 6205 postupka cijepljenja.

Zaštita i unapređenje školskog okruženja

Služba školske medicine provodi zaštitu školskog okruženja, tj. higijensku kontrolu škola, učeničkih domova i nadzor nad prehranom učenika u školi.

U 2018. godini obavljena su 191 posjeta i obilazaka škola, te 47 obilaska školskih kuhinja.

Savjetovališni rad

Savjetovališni rad organizirano se provodi dva dana u tjednu (srijeda i četvrtak poslijepodne) u ambulantama Službe u Karlovcu i Ogulinu. Savjetovanje se vrši u svrhu očuvanja i unapređenja zdravlja učenika, a uključuje rad sa roditeljima, učenicima, nastavnicima i stručnim suradnicima škole. Savjetovališni rad provodi se osim toga i pojedinačno i uz sistematske preglede. Struktura problematike je sljedeća: problemi učenja, rizična ponašanja, mentalno zdravlje, reproduktivno zdravlje sa naglaskom na HPV, kroničari, profesionalna orijentacija. Savjetovališnim radom obuhvaćena su 4758 učenika.

Zdravstveni odgoj i promicanje zdravlja

Zdravstveni odgoj provodi se integrirano uz sistematske preglede i cijepljenja, a zasebno prema zahtjevima škole, epidemiološke situacije i po preporuci Hrvatskog društva školske i sveučilišne medicine. Hrvatsko društvo za školsku i sveučilišnu medicinu izradilo je materijale za provedbu tema Nastavnog plana i programa zdravstvenog odgoja modula "Živjeti zdravo". Obuhvaćeno je 9347 učenika, 154 nastavnika i profesora, 888 roditelja, 698 savjetovanje stručnih službi škola

Teme za obavezno provođenje su sljedeće:

-Osobna higijena u očuvanju zdravlja-**Pravilno pranje zuba po modelu**, provodi medicinska sestra, 1. razred OŠ.

-Značaj pravilne prehrane i njen utjecaj na rast i razvoj-**Skrivene kalorije**, provodi medicinska sestra, 3. razred OŠ.

-**Psihičke i somatske promjene u pubertetu**-provodi liječnik, 5. razred OŠ.

Higijena menstruacije-provodi medicinska sestra, 5. razred OŠ.

-**Spolno prenosive bolesti i odgovorno spolno ponašanje**, provodi liječnik, 1. razred srednje škole

-**Kontracepcija i planiranje obitelji**, provodi liječnik, 2. razred srednje škole

Utvrđivanje psihofizičke sposobnosti učenika i primjerenog oblika školovanja

Liječnik specijalist školske medicine provodi zdravstvenu obradu učenika sa manjim i većim poteškoćama u razvoju, a prema zahtjevima škole. Utvrđuje se sposobnost učenika za primjereni oblik školovanja, a temeljem kojeg Ured državne uprave za društvene djelatnosti donosi Riješenje prema Pravilniku o školovanju djece sa poteškoćama. Broj slučajeva – 608 učenika.

Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji, Služba za društvene djelatnosti 17.07.2018. donosi :

Odluku o imenovanju članova i zamjenika Stručnog povjerenstva Ureda za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta, učenika u **osnovnim školama**. Za članove i zamjenike imenuju se za razdoblje od 4 godine i to od 12.08.2018. do 12.08.2022. :

1. Vesna Halper-Lukač, liječnik specijalist školske medicine, član
 - a.) Dragica Borčić Radošević, liječnik specijalist školske medicine, zamjenik
 - b.) Sanja Čurjak, liječnik specijalist školske medicine, zamjenik
 - c.) Martina Frketić, specijalizant školske medicine, zamjenik.

Povjerenstvo je dužno utvrditi psihofizičko stanje djeteta/ učenika te predložiti Uredu donošenja rješenja o:

- Prijevremenom upisu u prvi razred
- Odgodi upisa u prvi razred
- Privremenoj odgodi upisa u prvi razred
- Privremenom oslobađanju od već započetog školovanja
- Primjerenom programu osnovnog obrazovanja za učenike s teškoćama u razvoju
- Ukidanje rješenja o primjerenom programu osnovnog obrazovanja za učenike s teškoćama u razvoju
- Odobrenju nastavka učenja hrvatskog jezika za dijete/učenika koji ne zna ili nedovoljno zna hrvatski jezik.

Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji, Služba za društvene djelatnosti 17.07.2018. donosi također odluku o imenovanju povjerenstva za utvrđivanje psihofizičkog stanja učenika u **srednjim školama**. Za članove i zamjenike stručnog povjerenstva Ureda ,za razdoblje od četiri godine,i to od 12.08.2018. do 12.08.2022.,imenuju se:

1. Vesna Halper-Lukač, liječnik specijalist školske medicine,član
2. Dragica Borčić Radošević, liječnik specijalist školske medicine,zamjenik
3. Sanja Čurjak, liječnik specijalist školske medicine,zamjenik
4. Martina Frketić, specijalizant školske medicinezamjenik

Izvjestavanje o radu u Stručnim povjerenstvima Ureda

Zavod: ZZJZ Karlovačke županije		
Mjesec i godina: I-XII mj. / 2018.		
Broj održanih sastanaka Povjerenstava Ureda državne uprave	Broj predmeta za koje je nadležan/ugovoreni liječnik	Broj predmeta za koje nije nadležan/ugovoreni liječnik
15	227	0

KADROVSKA STRUKTURA

- 4 specijalista školske medicine (jedna liječnica,spec.školske medicine otišla u mirovinu sa 31.07.2018.),od tada 3 specijalista školske medicine
- 3 prvostupnice sestrinstva
- 1 srednja medicinska sestra
- 1 spremačica s pola radnog vremena
- 2 liječnice na specijalizaciji

FINANCIRANJE SLUŽBE

Služba se financira isključivo glavarinom, a na temelju sklopljenog ugovora sa HZZO-om prema broju redovnih učenika i studenata. Trenutno ima oko 13970 redovnih učenika ,8 440 učenika osnovnih škola, 3969 učenika srednjih škola, te 1561 redovnih studenta Veleučilišta.

STRUČNA EDUKACIJA

Prisustvovalo se:

- stručnim sastancima i seminarima Hrvatskog društva za školsku i sveučilišnu medicinu
- stručnim sastancima i predavanjima u organizaciji Hrvatskog liječničkog zbora i Hrvatske komore medicinskih sestara.

Izješće o prisustvovanju trajnoj edukaciji za 2018.godinu

Tijekom 2018 . liječnici i medicinske sestre prisustvovali su:

- 1.Prisustvovanje Stručnom skupu pod nazivom-„Oslobađanje učenika od pohađanja nastave Tjelesne i zdravstvene kulture“ koji se održavao 09.03.2018.u Ministarstvu znanosti i obrazovanja ,Donje Svetice 38 u Zagrebu.Kongresu je prisustvovala jedna specijalistica Školske medicine.Korišten je službeni automobil. Kotizacija nije bila predviđena.
- 2.Prisustvovanje Sastanku glavnih mentora i mentora za specijalizaciju iz Školske i adolescentne medicine koji se održavao 08.03.2018. u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“,Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.Kongresu je prisustvovala jedna specijalistica Školske medicine.Koristila je prijevoz vlakom. Kotizacija nije bila predviđena.
- 3.Prisustvovanje VII Simpoziju Društva medicinskih sestara Školske i sveučilišne medicine-„Prevencijom do zdravlja“ koji se održavao 27. i 28. 04.2018. u Varaždinu.Simpoziju su prisustvovala dvije prvostupnice sestrinstva sa predavanjem na temu-„Angažiranost učenika prvih razreda srednjih škola u izvanškolskim sportsko-rekreativnim aktivnostima“.Kotizacija je bila 400 kn po osobi,a smještaj u hotelu „Varaždin“je iznosio 250 kn po osobi.Kongresu je prisustvovala još jedna prvostupnica sestrinstva i jedna srednja medicinska sestra,ali su one imale plaćen smještaj i kotizaciju od strane Stručnog društva medicinskih sestara.Korišten je službeni automobil,a Simpozij se bodovao prema Pravilniku HUMS-a.
- 4.Prisustvovanje Simpoziju pod nazivom-„Bolesti koje se sprječavaju CIJEPLJENJEM“ koji se održavao 25.05.2018. u Hotelu Double Tree by Hilton,Zagreb.Kongresu su prisustvovala tri specijalistice Školske medicine.Kotizacija je bila 500 kn,a sudjelovanje se bodovalo prema Pravilniku HLK. Korišten je službeni automobil.
- 5.Prisustvovanje Sastanku voditelja djelatnosti Školske medicine koji se održavao 06.07.2018. u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo,Rockefellerova 7, u Zagrebu.Za prijevoz je korišten vlak.
- 6.Prisustvovanje Simpoziju i Skupštini Društva za Školsku i univerzitetsku medicinu te Sastanku glavnih mentora i specijalizanata Školske medicine koji se održavao 07.07.2018. u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“Zagreb,Rockefellerova 4.Sastanku su prisustvovala dvije specijalistice Školske medicine i jedna specijalizantica iste.Za prijevoz je korišten službeni automobil.
- 7.Prisustvovanje radionicama na temu-„Neurorazvojni poremećaji,Odstupanja u ponašanju,Pristup i intervencije te MINDFULNESS za djecu i odrasle“.Radionice su se održavale od 20.-21.09.2018. u Psihijatrijskoj bolnici za djecu i mladež,Ulica I.Kukuljevića 11,Zagreb.Kotizacija je bila 200 kn po radionici za osobu koja sudjeluje na obje radionice.Bodovanje je bilo u skladu sa Pravilnikom HLK.Korišten je službeni automobil,a radionicama je prisustvovala jedna specijalistica Školske medicine.
- 8.Prisustvovanje rezultatima istraživanja i aktivnosti projekta“Živjeti zdravo“na temu Svjetskog dana mentalnog zdravlja-„Mladi i mentalno zdravlje u svijetu koji se mijenja“,koji se održavao 10.10.2018. u Kući Europe,Augusta Cesarca 4,Zagreb.Prisustvovala su tri specijalistice Školske medicine.Kotizacija nije bila predviđena.Sastanak se bodovao prema Pravilniku HLK. Korišten je službeni automobil.
- 9.Prisustvovanje poslijediplomskom Tečaju stalnog medicinskog usavršavanja I kategorije-„Debljina i poremećaji u jedenju,lice i naličje istog problema-novi pogledi“ koji se održavao 16.11.2018.u Multimediskoj dvorani KBC Sestre milosrdnice ,Vinogradska 29,Zagreb.Tečaju su prisustvovala tri specijalistice Školske medicine i jedna specijalizantica iste.Tečaj je bio bodovan sa 11 bodova po Pravilniku HLK.Korišten je službeni automobil. Kotizacija je iznosila 300 kn za specijaliste i 200 kn za specijalizante.

INVESTICIJSKO ODRŽAVANJE

Realizirana je nabava

- bojenje čekaonice(hodnika)u službi Školske medicine u Karlovcu

- limeni ormari sa ladicama za kartoteku-2 komada,Ogulin
- audiometar
- računalo za ambulantu Ogulin
- slušalice za liječnike -2 komada
- stalak za reklamni materijal
- zaštitna odjeća i obuća
- 6 stolica od polipropilena ,2 za Karlovac i 4 za Ogulin
- didaktički model za oralnu higijenu-3 komada –model zubala sa tri četkice
- Registracija i servis 3 službena vozila

SLUŽBA ZA ZDRAVSTVENU EKOLOGIJU

1. Organizacijski ustroj i djelokrug rada Službe

Služba za zdravstvenu ekologiju organizirana je u Odsjeke kako slijedi:

- Odsjek za kontrolu hrane
- Odsjek za kontrolu vode za ljudsku potrošnju, vode za kupanje i bazenske vode
- Odsjek za površinske, podzemne i otpadne vode
- Odsjek instrumentalne analitike
- Odsjek za biološka ispitivanja
- Jedinica za organiziranje i unapređenje kvalitete

2. Kadrovska struktura Službe

Sa 31.12.2018. godine u Službi je zaposleno na neodređeno 14 djelatnika i 1 djelatnica SSS-sanitarni tehničar na određeno – koja je tijekom 2018. godine bila na porodiljnom dopustu.

Zbog mjera štednji i prema odluci Uprave Zavoda nije odobrena zamjena za djelatnicu.

U studenom 2018. godine započele su sa radom dvije (2) stručne prvostupnice (baccalaurea) sanitarnog inženjerstva radi obavljanja pripravničkog staža. Sukladno Planu i programu pripravničkog staža koji je utvrđen Pravilnikom o dopunama Pravilnika o pripravničkom stažu zdravstvenih radnika (NN 14/13) toliko će djelatnice i boraviti u Službi za zdravstvenu ekologiju.

Djelatnici Službe zaposleni na neodređeno:

stručna sprema	broj djelatnika
VSS – mag.biol.mol. s magisterijem iz molekularne biologije	1
VSS - dipl. ing. biologije s magisterijem iz mikrobiologije	1
VSS - dipl ing. biotehnologije	1
VSS – dipl. ing. prehrambene tehnologije	2
VŠS - sanitarni inženjer	2
SSS - kemijski tehničar	4
SSS -sanitarni tehničar	1
peračica laboratorijskog suda	1
čistačica	1
UKUPNO	14

Djelatnici Službe zaposleni na određeno:

stručna sprema	broj djelatnika
SSS -sanitarni tehničar	1
UKUPNO	1

2.1. U Odsjeku za kontrolu hrane zaposleno je četvero djelatnika: 1 VSS, 2 VŠS i 1 SSS. U Odsjeku se analiziraju uzorci hrana u svrhu kontrole zdravstvene ispravnosti. Također obavlja se sistemska kontrola objekata na području čitave Karlovačke županije uzimanjem uzoraka otisaka/briseva s

predmeta, radnih površina i ruku osoblja koje dolaze u neposredan dodir s namirnicama. Operativni poslovi Odsjeka su uzimanje uzoraka na terenu, dostava uzoraka u laboratorij i poslovi analitike u laboratoriju.

Djelatnica Odsjeka uključena je u rad tima Zavoda za uvođenje HACCP sustava u subjektima u poslovanju s hranom. Uvođenje obuhvaća sljedeće aktivnosti: obilazak terena, analizu postojećeg stanja, prijedlog mjera za otklanjanje tehničkih i organizacijskih nedostataka, teoretsku i praktičnu edukaciju osoblja vezanu uz skladištenje, proizvodnju i distribuciju hrane, održavanje osobne higijene i čistoće u objektu i pomoć u kreiranju i uvođenju potrebnih evidencijskih lista neophodnih za funkcioniranje HACCP-a.

2.2. U Odsjeku za kontrolu vode za ljudsku potrošnju, vode za kupanje i bazenske vode zaposleno je 3 djelatnika: 1 VSS sa magisterijem i 2 SSS. U Odsjeku se provode poslovi osnovnih fizikalno-kemijskih analiza, mikrobioloških analiza i ocjenjivanja zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju. Korisnici usluga Odsjeka su poduzeća koja se bave distribucijom vode, a ne posjeduju vlastiti laboratorij. U Odsjeku se također analiziraju uzorci voda za ljudsku potrošnju u svrhu zdravstvene ispravnosti vodovodnih instalacija prilikom novootvorenih objekata od opće društvenog značaja, vode iz bazena za fizikalnu terapiju, rehabilitaciju i rekreaciju. Također se provode mikrobiološka ispitivanja površinskih voda u okviru monitoringa površinski i podzemnih voda za potrebe monitoringa Hrvatskih voda i kakvoća voda za kupanje u Karlovačkoj županiji. Sukladno prihvaćenim Programima od strane Ministarstva zdravstva provode se i Programi koji su financirani od Karlovačke županije.

2.3. U Odsjeku za površinske, podzemne i otpadne vode zaposleno je 4 djelatnika; 1 VSS i 3 SSS. Poslovi Odsjeka obuhvaćaju uzorkovanje i fizikalno-kemijska ispitivanja uzoraka industrijskih i komunalnih otpadnih voda na području Karlovačke županije. Učestalost uzorkovanja, kao i parametri koji će se ispitivati u uzorcima otpadnih voda određeni su Vodopravnim dozvolama. Sukladno Ugovoru s Hrvatskim vodama provode su uzorkovanja i fizikalno-kemijska ispitivanja uzoraka površinskih i podzemnih voda na vodnom području sliva Save.

2.4. Odsjek instrumentalne analitike U okviru ovog Odsjeka zaposlen je 1 djelatnik VSS. U Odsjeku se prati kvaliteta vanjskog zraka na pokazatelj SO_2 u gradu Karlovcu na tri mjerne postaje. U Odsjeku se analiziraju uzorci vode za ljudsku potrošnju na pokazatelje aniona i kationa na ionskom kromatografu. Određuju su lakohlapivi klorirani ugljikovodici u uzorcima voda na plinskom kromatografu.

2.5. Odsjek za biološka ispitivanja

U Službi za zdravstvenu ekologiju provode se i biološka ispitivanja, koja po specifičnosti analitike ne ulaze u djelokrug rada niti jednog od postojećih Odsjeka. Analitiku u tom Odsjeku radi voditeljica Službe. Određuju su koncentracije peludi alergenih biljaka u zraku grada Karlovca i izrađuju dnevne peludne prognoze, prema Programu koji je financiran iz proračuna grada Karlovca. Prema Programu Hrvatskih voda u površinskim vodama stajaćicama analizira se klorofil a.

Troje djelatnika Službe (dipl. ing. prehrambene tehnologije odnosno biotehnologije) sudjeluju prema tjednim rasporedima u predavanjima i ispitima Higijenskog minimuma koje organizira Zavod i time doprinose fakturiranim uslugama Zavoda.

3. Izvješće o izvršenim uslugama sukladno planu za 2018. godinu

Tijekom 2018. godine uzorkovali smo i analizirali u Službi uzorke sukladno sklopljenim Ugovorima sa našim korisnicima i financiranim Programima od strane grada Karlovca i Karlovačke županije i izvršili sve svoje ugovorene usluge.

Pratila se naplata usluga naših korisnika, odnosno nisu se pružale usluge korisnicima koji nisu podmirili financijske obveze po prethodno izvršenim uslugama.

U složenoj gospodarskoj situaciji, sveprisutnom zatvaranju objekata koji koriste naše usluge, nove zakonske regulative koje sve više smanjuju obim pokazatelja i učestalost analiza i u okruženju sve većeg broja privatnih laboratorija sa kojima mi ne možemo biti konkurentni sa cijenama moramo biti zadovoljni rezultatima iz 2018. godine. Svi djelatnici Službe se maksimalno trude da bi i dalje ponudili sve svoje usluge koje možemo u okviru zakonskih ovlaštenja i s opremom koju posjedujemo.

Služba je usprkos svega uspjela navedenog povećati broj analiziranih uzoraka za 400 uzoraka.

Služba se i u 2018. godini koristila uslugama od strane drugih ovlaštenih laboratorija - podizvoditelja. Usluge su korištene za analize pokazatelja za koje ne posjedujemo ovlaštenje, jer ne posjedujemo odgovarajuću terensku ili laboratorijsku opremu.

Služba za zdravstvenu ekologiju sudjeluje također sa svojim uslugama i u okviru Programa koji se provode na razini Zavoda, ali se te usluge fakturiraju od strane drugih Službi u Zavodu:

-u okviru Programa javnozdravstvenih preventivnih mjera Odsjek za kontrolu vode za ljudsku potrošnju, vode za kupanje i bazenske vode proveo je analize kupališta za Karlovačku županiju

-u okviru Programa mjera zaštite pučanstva od zaraznih bolesti Služba za zdravstvenu ekologiju provela je uzorkovanje i analize uzoraka hrana, mikrobiološke čistoće i vode za ljudsku potrošnju u domovima za starije i nemoćne na području Karlovačke županije.

Kao što je i navedeno troje djelatnika Službe (dipl. ing. prehrambene tehnologije odnosno biotehnologije) sudjeluju prema tjednim rasporedima u predavanjima i ispitima Higijenskog minimuma koje organizira Zavod i time doprinose fakturiranim uslugama Zavoda.

Važno je naglasiti da iako je Služba organizirana u Odsjeke zbog nedostatka kadrova i obima poslova djelatnici na terenu provode uzorkovanja svih medija i izvršavaju poslove bez obzira u kojem Odsjeku rade u okviru svoje struke.

Od rujna 2018. godine u Službi za zdravstvenu ekologiju više nema organizirane pripravnosti nakon propisanog radnog vremena Službe.

Odsjek za kontrolu hrane

U 2018. godini u Odsjeku je obrađeno više uzoraka nego u 2017. godini, ali je vrijednost fakturiranih usluga na razini 2017. godine, jer zbog konkurencije na tržištu morali smo za pojedine korisnike svojih usluga snižavati cijene usluga.

Sklopljeni su novi Ugovori za korisnike sa područja grada Ogulina za kontrolu mikrobiološke čistoće koji unazad nekoliko prethodnih godina nisu koristili usluge Odsjeka.

Neprekidno se prati naplativost usluga Odsjeka i sukladno potpisanim Ugovorima s našim kupcima, ukoliko korisnik ne podmiri potraživanja za izvršenu uslugu, u takovim objektima više ne pružamo usluge Odsjeka sve dok se ne podmire sva potraživanja.

Odsjek je uspješno sudjelovao u međuporedbenim ispitivanjima u uzorcima hrana za pokazatelje: *Salmonella* spp., *Listeria* spp. i *Listera monocytogenes*.

Odsjek za kontrolu vode za ljudsku potrošnju, vode za kupanje i bazenske vode

U 2018. godini u Odsjeku je obrađeno neznatno manji broj uzoraka nego u 2017. godini.

Ministarstvo zdravstva donosi Programe monitoringa vode za ljudsku potrošnju, a obveza je Županija da financiraju provedbu monitoringa. U 2018. godini Karlovačka županija je odvojila sredstva koja nisu bila dostatna da se u punom opsegu izvrše svi Programi. Sukladno doznačenim sredstvima djelomično su provedeni: Program monitoringa vode za ljudsku potrošnju (redovni i revizijski monitoring), Program monitoringa vodocrpilišta lokalnih vodoopskrbnih sustava koji opskrbljuju više od 50 stanovnika i Program monitoringa vode za ljudsku potrošnju na enteroviruse.

Program monitoringa radioaktivnih tvari u vodi namijenjenoj za ljudsku potrošnju je u potpunosti proveden. Analize na pokazatelje monitoringa radioaktivnih tvari za cijelu Republiku Hrvatsku provodi isključivo Institut „Ruđer Bošković“, Zagreb a obveza je ZZJZ provesti uzorkovanje i dostaviti uzorake na analize u Institut „Ruđer Bošković“.

Uzorci voda za ljudsku potrošnju za revizijski monitoring, lokalna vodocrpilišta, enteroviruse i voda na vodocrpilištima – neprerađena voda koje su obavezne financirati pravne osobe koja obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe analiziraju se i na specifične pokazatelje u HZZJZ, jer Služba nema ovlaštenja za provođenje istih. Analize na te pokazatelje predstavljaju značajan iznos doznačenih sredstava, ali na to ne možemo utjecati jer su pokazatelji propisani od strane Ministarstva zdravstva, moraju se analizirati, odnosno mora se poštovati učestalost analiza uzoraka na redovni monitoring i revizijski monitoring.

U Odsjeku su obrađivani i uzorci površinskih voda za kupanje u skladu s Uredbom o kakvoći voda za kupanje (NN 51/14) na tražene mikrobiološke pokazatelje, prema programu Javno zdravstvenih preventivnih mjera za potrebe Karlovačke županije i kontrola kakvoće vode za kupanje na Foginovom kupalištu prema Ugovoru s Gradom Karlovcem.

Odsjek je dalje nastavio s kontinuiranom analitikom voda za ljudsku potrošnju koju dostavljaju Vodovodi i Komunalna poduzeća koja nemaju svoje vlastite laboratorije.

Kao i prethodne godine obveza je bila upisati podatke svih navedenih monitoringa u „Aplikaciju za praćenje kakvoće vode namijenjene za ljudsku potrošnju“ nakon što su svi rezultati upisani u word formatu, jer ne postoji mogućnost kopiranja odnosno prijenosa podataka iz word formata u Aplikaciju.

Odsjek za površinske, podzemne i otpadne vode

U Odsjeku je u 2018. godini analizira gotovo isti broj uzoraka kao u 2017. godini.

Na Program ispitivanja površinskih voda s Hrvatskim vodama ne možemo utjecati jer Program određuje broj mjernih postaja, obim ispitivanja i godišnju učestalost.

Odsjek je bio na usluzi i svim korisnicima koji su dužni provoditi ispitivanje otpadnih voda sukladno Vodopravnim dozvolama.

Ovaj Odsjek također koristi usluge podizvoditelja, kojima se plaća udio iznosa od fakturiranih usluga.

Uspješno su provedena međuporedbena ispitivanja u čistim vodama za slijedeće pokazatelje: kloridi, ortofosfati, nitrati, nitriti, ukupni fosfor i sulfati.

Odsjek instrumentalne analitike

U 2018. godini u Odsjeku je obrađeno neznatno manji broj uzoraka nego u 2017. godini.

Analitička ispitivanja u Odsjeku izvršavaju se na uzorcima preostalih Odsjeka, bilo da se radi o uzorcima vode za ljudsku potrošnju, otpadne ili površinske vode. Samo analitička ispitivanja određivanja kakvoće vanjskog zraka na pokazatelj SO₂ obavljaju se isključivo u ovom Odsjeku.

Uspješno su provedena međuporedbena ispitivanja u čistim vodama za slijedeće pokazatelje: fosfati, kloridi, fluoridi, nitrati, nitriti i sulfati.

Odsjek za biološka ispitivanja

Voditeljica Službe, kao mr.sc. biologije izvršava poslove bioloških analiza. Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Služba za zdravstvenu ekologiju potpisnik je Sporazuma o obavješćivanju javnosti o koncentracijama peludi u Republici Hrvatskoj; projekt „Peludna prognoza“ sa Nastavnim zavodom za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar, Zagreb. NZZJZ dr. A. Štampar je koordinator projekta Nacionalne mreže, koji izrađuje Peludnu prognozu za Republiku Hrvatsku na temelju dostavljenih podataka s 16 mjernih postaja u Hrvatskoj u suradnji s Državnim hidrometerološkim zavodom. Nastavni zavod za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar u obvezi je dostavljati podatke o peludnoj prognozi sa svih mjernih postaja u državi u Državni hidrometerološki zavod i PLIVU, koji podatke objavljuju na svojim web stranicama. Na portalu PLIVA zdravlje objavljuje se redovno peludna prognoza za grad Karlovac. Objavljen je i peludni kalendar grada Karlovca

Sredstva za financiranje ovog Programa osigurana su u proračunu grada Karlovca.

Prema Programu ispitivanja površinskih voda koje propisuju Hrvatske vode analizira se i pokazatelj klorofil a, koji se ispituje u okviru ovog Odsjeka.

Jedinica za organiziranje i unapređenje kvalitete

U 2018. godini vezano za Projekt uvođenja sustava upravljanja kvalitetom prema ISO 9001:2015 na nivou Zavoda, donesen je Plan aktivnosti u sustavu upravljanja kvalitetom do kraja 2018. godine.

Zbog obima poslova koje voditeljica Jedinice radi unutar Službe za zdravstvenu ekologiju, te obveza pomoćnika Ravnatelja za kvalitetu Plan nije izvršen, već je prolongiran za 2019. godinu.

U 2018. godini voditeljica Jedinice uspješno je završila tečaj za internog auditora sustava upravljanja kvalitetom prema zahtjevima norme ISO 9001:2015, održanog od strane Bureau Veritas.

4. Stručna edukacija, znanstveni rad, nazočnost stručnim sastancima

4.1. Redovno sudjelujemo sa svojim člancima u Zdravstvenom ljetopisu Karlovačke županije.

4.2. Stručni posjeti

Tijekom 2018. godine, kao i prijašnjih godina učenici osnovnih škola i studenti Veleučilišta Karlovac u nekoliko navrata imali su stručne posjete laboratorijima naše Službe.

4.3. Sukladno dopisu Ravnateljice Zavoda o Potrebama provođenja mjera racionalizacije i štednje (broj:01-633/1-2018 od 01.03.2018.) u kojem smo pozvani da sudjelujemo na stručnim sastancima i seminarima koji ne zahtijevaju troškove smještaja.

Sukladno tome djelatnici su sudjelovali na edukacijama i radionicama koje se odnose na poslove Službe i koje su neophodne u cilju ispravne primjene važećih propisa.

Prisustvovanje seminarima, edukacijama i stručnim skupovima u 2018. godini:

Mjesec	Tema / Organizator
travanj	Legionele u instalacijama pitke vode / Fakultet strojarstva i brodogradnje i Centar za transfer tehnologije
svibanj	Cjelovito (integrirano) suzbijanje štetnih glodavaca i mjere zaštite od ptica / Korunić d.o.o.
lipanj	Aplikacija za praćenje kvalitete vode za ljudsku potrošnju / HZZJZ, Hrvatske vode, KING ICT
listopad	XXII znanstveno-stručni skup „Voda i javna vodoopskrba“ / HZZJZ
	Cjelovito (integrirano) suzbijanje sinantropnih muha, osa i stršljena te leptira od značaja za turistička područja / Korunić d.o.o.
prosinac	Koordinacijski sastanak predstavnika Nacionalne mreže institucija u području sigurnosti hrane i hrane za životinje

4.4. Godišnja izvješća

Služba je u 2018. godini sukladno svojim obvezama prema svojim kupcima izvršavala i obveze izdavanja slijedećih godišnjih izvješća:

- Godišnje izvješće za 2017. godinu o sustavnom ispitivanju kakvoće voda na državnim vodama vodnog područja sliva Save
- Izvješće o koncentracijama peludi alergeni biljaka u zraku grada Karlovca u 2017. godini
- Godišnje izvješće o provedbi dijela Programa monitoringa vode za ljudsku potrošnju u Karlovačkoj županiji za 2017. godinu (redovni i revizijski monitoring)
- Godišnje izvješće o provedbi Programa ispitivanja radioaktivnih tvari u vodi namjenjenoj za ljudsku potrošnju u Karlovačkoj županiji za 2017. godinu
- Godišnje izvješće o provedbi dijela Programa monitoringa neprerađene vode vodocrpilišta lokalnih vodoopskrbnih sustava koji opskrbljuju više od 50 stanovnika u Karlovačkoj županiji za 2017. godinu
- Godišnje izvješće o praćenju kakvoće zraka na području grada Karlovca za 2017. godinu
- Godišnje izvješće o kakvoći vode na Foginovom kupalištu u gradu Karlovcu u 2017. godini
- Godišnje izvješće o rezultatima ispitivanja provedenim na bazenima u 2017. godini
- Rezultati analiza monitoringa za 2017. godinu koji su financirani od strane Karlovačke županije svi su morali biti upisani u Aplikaciju za praćenje kakvoće vode namjenjene za ljudsku potrošnju kojom upravlja Hrvatski zavod za javno zdravstvo

5. Investicijsko održavanje i nabavke

Sukladno dopisu Ravnateljice Zavoda o Potrebama provođenja mjera racionalizacije i štednje (broj:01-633/1-2018 od 01.03.2018.) u kojem smo pozvani na maksimalno racionalno poslovanje, nije uopće bilo nabavke opreme u 2018. godini.

Cilj je bio maksimalno racionalno poslovanje s ciljem racionalizacije troškova.

Naravno da to doprinosi financijskoj stabilnosti poslovanja, ali nikako nije dobro za napredak Službe.

Tijekom 2018. godine nabavljena je samo jedan nosač kiveta za spektrofotometar UV-1800 Shimadzu.

Tijekom godine nabavljale su se kemikalije i potrošni materijal neophodni za redovno obavljanje djelatnosti laboratorija.

Od održavanja su izvršeni slijedeći radovi:

- redovno servisiranje i održavanje voznog parka
- višekratno korištenje usluga električara i vodoinstalatera

Troškovi usluga umjeravanja:

Sukladno planovima umjeravanja prema zahtjevima akreditiranih metoda prema HRN EN/ISO 17 025:2007 umjeravana je oprema što je predstavljalo značajna financijske izdatke u poslovanju, a radi se o umjeravanjima opreme koja će se i u budućnosti sukladno godišnjim planovima umjeravanja morati provoditi.

6. Ovlaštenja za rad Službe od strane nadležnih Ministarstava Republike Hrvatske i akreditacija Službe prema zahtjevima norme HRN EN/ISO 17 025:2007

Tijekom 2018. godine zaprimili smo Rješenja za rad od strane pojedinih Ministarstva sukladno zahtjevima koje smo podnijeli tijekom 2017. godine. Razlozi izdavanja novih rješenja su bili po našim zahtjevima zbog proširenja opsega akreditacije.

U ožujku 2018. godine zaprimili smo Rješenje Ministarstva zdravstva za ispunjavanje uvjeta za obavljanje analiza u svrhu provođenja monitoringa i drugih službenih kontrola vode za ljudsku potrošnju te ispitivanje zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju u građevinama prije izdavanja uporabne dozvole. Rješenje smo dobili za metode koje smo akreditirani i za metode koje su validirane s uspješno provedenim međulaboratorijskim usporedbama.

U lipnju 2018. godine zaprimili smo od Ministarstva zaštite okoliša i energetike Rješenje o ispunjenju posebnih uvjeta za obavljanje djelatnosti uzimanja uzoraka i ispitivanja površinskih (rijeke i jezera), podzemnih i otpadnih voda za akreditirane metode i za metode koje su validirane u skladu sa HRN EN ISO/IEC 17025 sa uspješnim sudjelovanjem u dostupnim programima ispitivanja sposobnosti

U listopada 2018. godine zaprimili smo Rješenje Ministarstva poljoprivrede za obavljanje analiza u uzorcima hrane za metode koje smo akreditirane i za metode za koje smo uspješno proveli međulaboratorijske usporedbe.

U 2018. godini nije bilo nadzora Hrvatske akreditacijske agencije (HAA) u laboratorijima Službe za zdravstvenu ekologiju. Prilikom zadnjeg nadzora 18. prosinca 2017. godine od strane HAA definiran je slijedeći nadzor koji je planiran za svibanj 2019. godine.

Bez obzira što nije bilo nadzora HAA i tijekom 2018. godine Služba za zdravstvenu ekologiju neprekidno radi na ostvarivanju ciljeva politike kvalitete, kao i stalnom poboljšanju dokumentacije sustava upravljanja.

U 2018. godini izvršene su revizije određenih važećih dokumenata sustava (postupaka, radnih uputa, obrazaca) izdani novi popisi svih internih i vanjskih dokumenata Službe.

Izrađeni su Planovi za izobrazbu osoblja, umjeravanje opreme i sudjelovanja u PT/ILC programima.

Provedene su unutrašnje neovisne ocjene u skladu s propisanim godišnjim planom unutrašnjih neovisnih ocjena za 2018. godinu.

Anketirani su naši kupci radi održavanja kvalitete rada naših laboratorija Službe i ocjenjeni naši dobavljači. Evidentirane su nastale nesukladnosti unutar Službe i popravne radnje.

Izrađeno je Izvješće o ocjeni sustava upravljanja kvalitetom koje je prihvaćeno na Upravnoj ocjeni sustava kvalitete.

Naglašavam da su to poslovi koji su dodatno opterećenje za sve djelatnike Službe uz redovne poslove analitike u laboratoriju, količina dokumentacije koja se dnevno ažurira u Službi je zaista količinski velika i zahtijeva neprekidni dodatni angažman djelatnika.

SLUŽBA ZA MIKROBIOLOGIJU I PARAZITOLOGIJU

1. DJELOKRUG RADA SLUŽBE

Djelokrug rada Službe odnosi se na pružanje usluga primarnoj zdravstvenoj zaštiti, Zavodu za javno zdravstvo Karlovačke županije, OB Karlovac, Specijalnoj bolnici Duga Resa i ostalima (privatni korisnici).

2. ORGANIZACIJSKI USTROJ, KADROVSKA STRUKTURA

Organizacijski ustroj ostao je isti a sastoji se od:

- a) pripremanje podloga
- b) obrada materijala:
 - b1) respiratorni
 - b2) urini
 - b3) anaerobi
 - b4) stolice-bakteriološki, parazitološki, virusološki
 - b5) serologija

Kadrovska struktura Službe se sastoji od:

- 1 liječnica specijalist, VSS
- 4 inženjera VŠS
- 2 laboratorijska tehničara
- 2 perača laboratorijskog posuđa
- 1 čistačica

U službi je tokom 2018. godine došlo do značajnih kadrovskih osipanja.

Jedna tehničarka je otišla u mirovinu a liječnica, spec. mikrobiolog otišla iz Službe zbog novog zaposlenja. Glavna inženjerka također odlazi u mirovinu u siječnju 2019. Na njeno mjesto prima se nova inženjerka. Na raspisani natječaj za liječnika mikrobiologa nitko se nije javio. Perač posuđa preraspoređen je unutar Zavoda pa i dalje 12 sati tjedno radi u Službi za zdravstvenu ekologiju a ostatak u našoj Službi.

3. IZVRŠENE USLUGE

U službi posluje i obračunavamo po DTP LM normativima. U 2018 godini ostvareno je prema HZZO-u 1 903 277,37 kuna što je za 188 120,84 kuna MANJE nego u 2017.godini. Interne usluge (prema epidemiološkoj službi) iznose 1104 548,12 kuna.

Prema Općoj bolnici Karlovac fakturirano je 50 562,80 kuna što je za 4 555,4 kune MANJE a prema Specijalnoj bolnici za produženo liječenje Duga Resa 41 896,71 kuna što je VIŠE za 37 267,52 kuna nego u 2017.

Smanjenje iznosa prema HZZO-u smatram da ne prikazuje stvarno stanje već da se radi o problemima u fakturiranju kroz novi program na koje smo nailazili u prvom dijelu godine.

S druge strane, uvelike se povećao rad za SB Duga Resa i tu bilježimo značajan porast što primjećujemo i u svakodnevnom radu.

Za 2018.godini s HZZO-om ugovorena su 2 tima.

Kako smo i planirali, tijekom 2018. ostvarili smo veliki pomak u radu - povezivanje na CEZIH i elektronsko slanje nalaza liječnicima. To je svakako kvalitativno unaprijeđenje naše usluge koje će obilježiti proteklu godinu.

Istovremeno smo promijenili i programsku podršku što nam je stvorilo ogromne poteškoće u radu tijekom cijele godine jer je taj program prilično nedorečen. U hodu smo ga morali prilagođavati i poboljšavati s programerima što je kontinuiran proces koji traje i dalje te oduzima dosta vremena. Cjenovno je prihvatljivo rješenje ali kvalitetom generalno nismo zadovoljni.

Značajnih opstrukcija imali smo od strane Područnog ureda HZZO-a koji nam je tijekom srpnja i kolovoza neopravdano vraćao račune (biješe uputnice iz bolnice) i opterećivao nas nepotrebnim administrativnim poslovima zbog toga što su krivo tumačili svoje vlastite odredbe.

Tijekom 2018.godini rađene su vanjske kontrole kvalitete rada laboratorija EARSS i UK NEQAS u kojima smo postizali zadovoljavajuće rezultate.

U Službi se provode mjere štednje i racionalizacije uz prioritet održavanja kvalitete usluga.

4. STRUČNA EDUKACIJA

Tijekom 2018. godine osoblje se educiralo i prisustvovalo raznim stručnim sastancima skupovima i sastancima HDKM HLZ-a. Stručnim sastancima Odbora za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike
Simpozij o dijagnostici TBC, Golnik, Slovenija
Simpozij "Upravljanje primjenom antimikrobnih lijekova"
Seminar "Nova, brza rješenja u bakteriologiji za kliničku učinkovitost"
Simpozij "Clostridium difficile infekcije"
Simpozij "Spolno prenosive infekcije"
Liječnica u Službi održala je predavanje "C. difficile infekcije" u okviru komore med.-laboratorijskih tehničara.
Povodom Europskog dana svjesnosti o antibioticima (18.11.) voditeljica službe održala predavanje "Antimikrobna rezistencija u RH" 15.11.2018.

5. Investicijsko održavanje i nabavke

Tijekom 2018. godini izvršeno je preuređenje dijela laboratorija prema projektu „Rekonstrukcija zgrade Službe za mikrobiologiju i parazitologiju“, iz prosinca 2014.
Radovi su trajali od rujna do studenog 2018. Provedena je rekonstrukcija dijela laboratorija u prizemlju – uređene su prostorije za liječnike, glavnog inženjera i prostorija za uzimanje uzoraka. Uređenje je bilo sveobuhvatno - rušenje nekih zidova, nove instalacije, stropovi, podovi.
Kupljeno je i nešto novog namještaja pa je prostor prilagođen za dugogodišnji rad u suvremenim uvjetima i eventualne daljnje prilagodbe i širenja usluga laboratorija.
Tvrtka General Electric (GE) donirala nam je 4 računala početkom 2018.g
Kupljena su 2 PC monitora, novi veliki hladnjak, 2 barcode čitača i validiran je zaštitni kabinet (prema planu za 2018.).

SLUŽBA ZA ZAŠTITU MENTALNOG ZDRAVLJA, PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE OVISNOSTI

Kako i stoji u nazivu Službe, njeno područja rada se odnosi na tri domene koje se počinju i nastavljaju organizirati i ostvarivati i radom i djelovanjem ove Službe počev od 2012.g.:

- A) **Zaštita mentalnog zdravlja**
- B) **Prevenција ovisnosti**
- C) **Izvanbolničko liječenje ovisnosti**

A) **Glede djelatnosti zaštite mentalnog zdravlja obrađuje se ciljna populacije Službe:**

1. **djeca, učenici i adolescenti u dobi od 6 – 18 godina**
2. **studenti**
3. **žene-majke (psihološki nezbrinute) u potrebi**
4. **bračne i obiteljske zajednice (psihološki nezbrinute) u potrebi**
5. **psihološki nezbrinute invalidne osobe**
6. **psihološki nezbrinute osobe starije životne dobi**
7. **psihološki nezbrinute osobe koje boluju od PTSP-a**

Ad 1. Od 2012.g. se počinje provoditi screening i tretman djece u dobi od 6 – 18 godina koji se odnosi na prepoznavanje i psihofarmakoterapijski/psihologijski tretman djece koja imaju poteškoće iz domene **ADHD-a ; ADD-a; poremećaja ponašanja i učenja**; tegobe iz **OCD-a; socijalne fobije; GAP-a, PTSP-a** kao i poremećaja vezanih uz druge psihotraume djece; te **komorbiditetnih poremećaja iz domene depresivnog sindroma.**

Ad 2. Služba je organizirana i provodi djelatnosti za sve možebitne psihološke poteškoće i poremećaje kod studentske populacije.

AD 3. Organizira se i provodi se psihološka pomoć ženama-majkama koje su žrtve psihofizičkog, emocionalnog, socijalnog i ekonomskog zlostavljanja i koje mogu dobiti pomoć u okviru Službe bez uputnice ili bilo kojih drugih formalizama koji su na putu psihologijsko/psihijatrijske pomoći, a da takovu pomoć nisu do tada dobile od drugih subjekata koji u djekrugu svoga rada pružaju pomoć takovoj populaciji.

Ad 4., 5., 6. i 7. Organizira se i provodi se otvaranje mogućnosti psihologijsko/psihijatrijske pomoći za ove vulnerabilne skupine društva

B) Glede prevencije ovisnosti u 2017.g. se nastavlja ostvarivanje sagledavanja prevencije ovisnosti kroz potrebu jasnog i ranog prepoznavanja prije svega gore navedenih nozoloških entiteta prisutnih u dječjoj i adolescentnoj populaciji. **Razvidno je sve više primjerice, da ranim dijagnosticiranjem i liječenjem ADHD-a i ADD-a**, vjerojatnost da djeca koja pate od tih premećaja razviju bilo koji oblik ovisnosti pada sa gotovo stopostotne na gotovo ništetnu mogućnost, pa se posebno u 2016.g. nastavlja i dodatno akcentira ova dimenzija u radu Službe.. Tako je , primjerice, tijekom 2016.g. u tetmanu Službe je bilo preko 150 djece sa navedenim poteškoćama.

C) Glede izvanbolničkog liječenja ovisnosti organizira se zdravstveno i ekonomski prihvatljiv model izvanbolničkog liječenja ovisnosti o alkoholu i drogama, jer je bolnički tretman i skup i upitno učinkovit.

SLUŽBA ZAJEDNIČKIH POSLOVA

ORGANIZACIJSKI USTROJ I DJELOKRUG RADA

Služba zajedničkih poslova obavlja stručne pravno - kadrovske i financijsko-računovodstvene poslove koji su propisani zakonima i podzakonskim propisima te općim aktima. Služba je ustrojena u dva odjela:

1. Odjel za pravno kadrovske i opće poslove
2. Odjel za gospodarske poslove

Kadrovska struktura

Red .br.	Radno mjesto	Stupanj str. sprema	Broj izvršitelja
1.	Voditelj službe	VSS	1
Odjel za pravno kadrovske poslove			
2.	Voditelj odjela	VSS.	0 /obavlja voditelj službe/
3.	Stručnjak zaštite na radu	SSS	1 (8 sati tjedno)
4.	Referent zaštite na radu i protupožarne zaštite	VŠS	1
5.	Djelatnik u pismohrani – vratar	SSS	1
6.	Domar – vratar	KV	1
7.	Vozač – dostavljač	NKV	1
Odjel za gospodarske poslove			
8.	Voditelj odjela	VSS	1
9.	Koordinator nabave i salda conti dobavljača	VSS	1
10.	Stručni računovodstveni referent – salda conti kupaca	SSS	1
11.	Stručni računovodstveni referent – blagajnik – obračun plaća	SSS	1

Izvršeni poslovi na nivou Službe zajedničkih poslova:

Pored poslova koji se odnose na rukovođenje, koordinaciju i kontrolu rada djelatnika Službe, davanje uputa za rad, organizaciju rada, izradu planskih dokumenata i izvješća iz područja rada službe, u 2018. voditeljica službe sudjelovala je kao predsjednica tima imenovanog od strane ravnateljice Zavoda za implementaciju UREDBE 2016/679 EZ O ZAŠTITI POJEDINACA U VEZI S OBRADOM OSOBNIH PODATAKA I SLOBODNOM KRETANJU TAKVIH PODATAKA (Opća uredba o zaštiti podataka) na nivou Zavoda za javno zdravstvo Karlovac. Izrađen je Plan implementacije – za poslovne funkcije, tehnološki IT dio, pravni dio, te izrađene faze projekta usklađenja s GDPR (procjena, planiranje, uvođenje i nadzor). U tom cilju izrađen je postupak procjene postojećeg stanja (GAP analize) te izrade procjene učinka na zaštitu osobnih podataka, što smo u obvezi kao zdravstvena ustanova koja obrađuje veliku količinu posebno osjetljivih podataka (podaci o zdravlju). Održane su dvije edukacije za zaposlene radnike, sa prezentacijom Opće uredbi o zaštiti podataka i obvezama koje proizlaze za sve zaposlenike, te je održano nekoliko sastanaka s članovima implementacijskog tima. Izrađene su evidencije zbirke osobnih podataka i evidencije obrada osobnih podataka i dostavljene svim službama radi unošenja podataka o zbirkama koje posjeduje svaka pojedina služba. Nadalje, u području zaštite osobnih podataka i usklađenja sa Uredbom izrađeni su sljedeći dokumenti: izjave iz područja zaštite osobnih podataka (izjava o privoli, izjave o povjerljivosti), dokumenti u području internih audita (plan, izvješća, kontrolna lista, ovlaštenje za provedbu, procedura internih audita), Politika privatnosti, Procedura za obradu zahtjeva za postupanje s osobnim podacima (zahtjevi za pristup, ispravak, brisanje, ograničenje obrade, prijenos podataka), obrazac privole ispitanika i zapisnika o evidenciji privola, obrazac za izveščivanje o povredi osobnih podataka i podneska Agenciji za zaštitu osobnih podataka, obrazac zapisnika o incidentnoj situaciji i evidencije povreda osobnih podataka, obrazac procjene učinka na zaštitu osobnih podataka. U svrhu usklađenja zaključenih ugovora s korisnicima naših usluga izrađeno je oko 350 aneksa ugovora.

Pravni i kadrovski poslovi

- praćenje zakonskih i podzakonskih propisa koji se odnose na rad i poslovanje Zavoda, izveščivanje ravnatelja i voditelja službi na koje se odnose,
- izrada dokumentacije vezano za zahtjev za izdavanje rješenja Ministarstva zdravstva za odobrenje preseljenja djelatnosti zaštite mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti u Ogulinu,
- izrada preko 50 različitih podnesaka prema raznim tijelima i ustanovama (Ministarstvo zdravstva, Karlovačka županija, druga upravna tijela, zdravstvene ustanove i druge razne suradne ustanove) u vezi aktualne tematike u poslovanju (odgovori na upit, dostava podataka, izvještavanje, razne zamolbe i slično),
- upućeno 31 ovršnih prijedloga prema javnim bilježnicima za neplaćena dugovanja,
- poslana 15 ovršna rješenja javnog bilježnika nakon provomočnosti ovršnog rješenja (neplaćena dugovanja) na provedbu naplate u FINU,
- izrada 15 podneska prema ovršenima koji su platili glavnicu, a nisu platili troškove postupka i kamate, kojim se poziva na njihovo plaćanje,
- izrada 10 podneska prema javnim bilježnicima za obustavu ovršnog postupka, nakon što je ovršenik dragovoljno platio glavni dug, trošak postupka i kamate
- priprema sjednica Upravnog vijeća (13 sjednica sa 82 točke dnevnog reda, od čega su 2 sjednice održane elektronskim putem) s obrazloženjem prijedloga odluka, izrada nacrti odluka i zaključaka koje donosi upravno vijeće, te izrada i dostava odluka nakon njihovog donošenja, izrada zapisnika sa sjednica, izrada skraćenih zapisnika u svrhu objave na web stranici,
- izrada nacrti Pravilnik o dopuni Pravilnika o organizaciji rada i sistematizaciji poslova, Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o početku, završetku i preraspodjeli radnog vremena, Pravilnika o sustavu videonadzora, Pravilnika o zaštiti podataka, Pravilnika o korištenju službenih računala i elektroničke pošte na radnom mjestu, Pravilnika o korištenju službenih mobitela, Pravilnika o nadzoru, uvjetima i korištenju GPS sustava u službenim vozilima; skrb o objavi pravilnika na web stranici i dostavi službama,
- pregled i ovjera ugovora preko 200 ugovora (ugovora o izvršenju usluga koje - DDD poslovi, poslovi ispitivanja i analize vode za piće, otpadnih voda, mikrobiološke čistoće objekata), pregled preko 20 ugovora o poslovnoj suradnji dostavljenih od strane druge ugovorne strane, te izrada oko 30 raznih

ugovora (ugovora o djelu, ugovora o poslovnoj suradnji, ugovora o najmu poslovnog prostora, ugovora o pružanju usluga, itd.)

- Izrada poziva i zapisnika za Stručnog vijeća (11 sjednica),
- Izrada poziva, poslovnika o radu, odluka i zapisnika Etičkog povjerenstva (konstituirajuća sjednica),
- izrada teksta natječaja za objavu u Narodnim novinama, zavodu za zapošljavanje i web stranici, za prijam u radni odnos 6 radnika, 4 pripravnika i 1 polaznika stručnog osposobljavanja na rad,
- Izvršeni stručni poslovi u vezi s zapošljavanjem radnika sklapanjem ugovora o radu za 10 radnika s kojima je u 2018. zaključen ugovor o radu (od čega su 4 pripravnika), izrada ugovora o radu, rješenja za plaću, prijave na MIO i HZZO, unos podataka u COP- koji se odnose na osobne podatke, zapošljavanje, koeficijent, dodatke na plaću, prethodna zaposlenja, stručne kompetencije, prijava HZJZ o zapošljavanju (za zdravstvene radnike)
- Izrada obavijesti o prestanku radnog odnosa za 8 radnika koji su prestali s radom (odjava iz COP-a, MIO i HZZO, prijava promjene HZJZ)
- provođenje natječajnog postupka za upućivanje jednog doktora medicine na specijalizaciju iz epidemiologije (izrada i objava natječaja, pregled zamolbi i bodovanje temeljem dokumentacije, izrada tablica za bodovanje pristupnika prije i poslije razgovora s pristupnicima, izrada odluke o odabiru i ugovora o upućivanju na spec., izrada podneska prema Ministarstvu zdravlja s potrebnom dokumentacijom za odobrenje specijalizacije,
- vođenje kadrovske evidencije i statistike, dostava podataka u HZJZ, ispunjavanje godišnjeg izvješća RAD 1.
- izrada evidencija evidencija zbirki osobnih podataka i evidencija obrada osobnih podataka iz područja kadrovskih evidencija, zaštite na radu i zaštite od požara te računovodstva (u suradnji s odjelom za gospodarske poslove, izrada Procedure postupanja s zamolbama kandidata po raspisanom natječaju.

Poslovi službenika za informiranje

- kontinuirana objava informacija sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama na web stranici,
- izrada godišnjeg izvješća o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2017.

Javna i jednostavna nabava

- nastavak provođenja postupka javne nabave objavljenog u EOJN sukladno Zakonu o javnoj nabavi za predmet nabave Dijagnostička sredstva za 2018. ev.broj nabave 01/2018. započetog krajem 2017. (analiza ponuda - ovlaštenu predstavnik sa položenim specijalističkim ispitom iz područja javne nabave, izrada zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda, izrada odluka o odabiru, odluka o poništenju, objava zapisnika i odluka u EOJN, izrada ugovora o javnoj nabavi za 4 predmeta nabave, objava ugovora u EOJN),
- izrada izvješća o nabavi u EOJN za 2017.
- provođenje postupaka jednostavne nabave sukladno općem aktu (Toplinska energija, Sredstva za DDD, Radovi na unutarnjim uređenju Službe za mikrobiologiju i parazitologiju, Dijagnostička sredstva za mikrobiologiju) – izrada dokumentacije o nabavi, odluke o početku postupka, analiza ponuda, izrada zapisnika o analizi ponuda, odluke o odabiru, dostava poziva na ponudu i odluke o odabiru za objavu na web stranici, izrada ugovora o nabavi,
- provođenje postupka javne nabave u EOJN sukladno Zakonu o javnoj nabavi za predmet nabave Dijagnostička sredstva za 2019. ev. broj nabave 01/2019. (izrada dokumentacije o nabavi - suradnja sa službama- upute za izradu troškovnika i tehničkih karakteristika, objava poziva u EOJN, otvaranje ponuda),
- nastavak postupka nabave za 13 predmeta nabave čija je pojedinačna vrijednost ispod 80 tisuća (potrošni med., lab. i tiskani materijal) za 2018., izrada ugovora o nabavi nakon dostave ponuda,
- izrada i dostava poziva na ponudu s upitom, obrascem ponude i troškovnikom za 13 predmeta nabave čija je pojedinačna vrijednost ispod 80 tisuća (potrošni med., lab. i tiskani materijal) za 2019.,
- izrada i podnošenje e-ponude za usluge ispitivanja kakvoće sustavnog ispitivanja kakvoće kopnenih površinskih i podzemnih voda na području Karlovačke županije u periodu od 2019.- 2021. za naručitelja Hrvatske vode i e-ponude za sanitarne preglede za naručitelja Zavod za zapošljavanje, popunjavanje ESPD obrasca i prilaganje ostale potrebne dokumentacije,
- izrada ponuda u postupcima jednostavne nabave u kojima je Zavod ponuditelj (popunjavanje obrasca ponude, kompletiranje dokumentacije, uvez i označavanje stranica ponude sukladno uputama) za 10 predmeta nabave (ispitivanje vode za piće, DDD usluge, usluge dezinsekcije komaraca i dr.),
- izrada Registra ugovora za 2017, sukladno Zakonu o javnoj nabavi.

Zaštita na radu

Prema odredbama čl. 21. Zakona o zaštiti na radu (NN br.71/14.,118/14.,154/14.,94/18.) izvršeni poslovi iz djelokruga rada stručnjaka za zaštite na radu:

- Upravnom vijeću dostavljena izvješća o aktivnostima u provedbi ZNR i ZOP tijekom I - XII mjeseca 2017. god. te Plan aktivnosti u provedbi ZNR i ZOP u 2018.
- obavljeno ažuriranje podataka o ispitivanju radne opreme, el. instalacija te ostalih ispitivanja koje je potrebno obaviti tijekom 2018., godine te je napravljen kalendar ispitivanja s rokovima važenja.
- zaprimljena dokumentacija HZZO PS Karlovac vezana za prijavu ozljede na radu radniku Sl. za zdravstvenu ekologiju, kojom se priznaje ozljeda na radu iz 04. mjeseca 2018. koja se dogodila za vrijeme rada na terenu.
- obilazak Sl. za mikrobiologiju i parazitologiju u vezi primjena pravila zaštite na radu i ergonomskih načela u prostoru za prijem pacijenata na koje su ukazali stručnjaci za ZNR.
- kontaktiran el. obrt koji je u okviru adaptacije prostora Sl. za mikrobiologiju i parazitologiju radio el. instalacije, radi reklamacije 1 sigurnosne svjetiljke te obveze postavljanja jenopolnih shema u razvodne ormariće el. instalacija.
- sukladno čl. 55. Zakona o zaštiti na radu (NN br. 71/14.,118/14.i 154/14.) obavljeno osposobljavanje za radnike koji rukovode evakuacijom i spašavanjem od strane ovlaštene tvrtke.
- za postojeće Planove evakuacije i spašavanja izrađen novi prilozi koji sadrži imena i prezimena te tel. brojeve odgovornih osoba za provedbu evakuacije i spašavanja te shematski prikaz prijema priopćenja i odgovornih osoba u Zavodu.
- po obavijesti koordinatora povjerenika radnika za ZNR obideno radilište Sl. za zdrav. ekologiju radi problema sa grijanjem. Zajedno sa voditeljem službe obidene sve prostorije te pregledana pl. kondenzacijska grijalice vode, pojašnjen režim rada, dogovoreno da se pozove serviser te poveća radna temperatura, kao i provjera mogućnosti rada pl. kondenzacijska grijalice vode u 24 satom režimu.
- na radilištima Zavoda gdje su u primjeni pl. boce punjene klasičnom smjesom butan – propan obavljen nadzor dostavljeni dopisi i tablice za vođenje evidenciji o zamjeni pl. boce, koju popunjava radnik Zavoda ili ovlaštena osoba distributera plina te upute vezane za sigurnost pri radu s plinom butan –propan.
- referent za ZNR i ZOP prisustvovao internoj edukaciji o primjeni Uredbe EU679/2016. o zaštiti osobnih podataka /GDPR).
- rad na evidencijama zbirki i GAP analizama GDPR zaštite osobnih podataka.
- provedena vježba evakuacije i spašavanja. koju su organizirali zajednički zdravstvene ustanove DZ Karlovac, Ustanova za kućnu njegu Karlovac i Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije na lokaciji radilišta stara bolnica Dubovac, dr. V. Mačeka 48. Karlovac. Praktična vježba evakuacije i spašavanja provedena je na način da se prema Planu evakuacije i spašavanja (Revizija 01) u Zavodu za javno zdravstvo provede siguran silazak radnika iz radnih prostora na predviđeno zbornu mjesto.
- osposobljeno sedam radnika iz zaštite na radu te od toga broja šest radnika iz zaštite od požara (osposobljavanje iz zaštite na radu provodi stručnjak zaštite na radu II stupnja iz Zavoda, a iz zaštite od požara ovlaštena tvrtka).
- novouređeni prostor laboratorija (prizemlje) u Službi za mikrobiologiju i parazitologiju označeni piktogramima, znakovima sigurnosti i informacija .
- upoznavanje sa Nacrtom prijedloga o izmjena i dopunama Zakona o zaštiti na radu, te praktičnoj primjeni video nadzora prema odredbama Zakona o zaštiti na radu i GDPR, odnosno Zakona o provedbi opće uredbe za zaštitu podataka.
- odlagališta med. otpada na lokaciji V. Mačeka 48, Karlovac i Mažuranićeva ob. 5, Karlovac označena natpisima o namjeni prostora i vrsti otpada prema ključnom broju otpada.
- hodnika u Sl. školske medicine (nakon uređenja) označen oznaka informacija i sigurnosti sukladno propisima iz zaštite na radu i zaštite od požara.
- radnici koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada obavljali su periodične pregled (prema utvrđenim rokovima od jedne do dvije godine) za 40 radnika, te prethodne preglede prilikom zapošljavanja (7 radnika),
- za radnike kojima je zdravstvenim pregledom utvrđena zdravstvena nesposobnost za obavljanje dijela poslova (4 radnika) obaviješteni su voditelji službi uz popratni dopis i presliku uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti radnika.
- u cilju poboljšanja uvjeta rada i sigurnosti uređeno stepeništa u sjedištu Zavoda (od I do II kata) te hodnik u Sl. školske medicine.

- skrb o pravodobnom periodičkom ispitivanju unutarnje hidrantske mreže, sigurnosne rasvjete i protupožarnog tipkala, el. instalacija niskog napona te radne opreme, od strane ovlaštene tvrtke.
- skrb o pravodobnom servisiranju klima uređaja, plinskih uređaja, posuda pod tlakom te ostale radne opreme na radilištima Zavoda od strane ovlaštene tvrtke.
- održana tri sastanka Odbora za zaštitu na radu čija tematika se odnosila na provedbu ZNR i ZOP u 2017. god., ozljedu na radu iz 04. mjeseca te analizu provedene vježbe evakuacije i spašavanja iz 09. mjeseca.

Zaštita od požara

- redovni pregled vatrogasnih aparata (svaka 3 mjeseca) na svim radilištima Zavoda te svih vatrogasnih aparata koji služe za zaštitu od požara sl. vozila Zavoda, te periodični pregled od strane ovlaštene tvrtke pregledano ukupno 54 v. aparata,

Zbrinjavanje otpada i zaštita okoliša

- skrb o provedbi Protokola zbrinjavanja otpada u Zavodu za javno zdravstvo Karlovačke županije u kojem su razrađeni načini zbrinjavanja neopasnog i opasnog medicinskog otpada te navedeni radnici koji provode isto. Predaja godišnjeg izvješća o količinama i vrsti opasnog otpada u bazu Registra onečišćavanja okoliša (ROO baza) Agencije za zaštitu okoliša, za sve službe Zavoda,
- mjesečno prijava otpada -papir, plastika, ostali otpad po potrebi - na nivou Zavoda, po stručnjaku za ZNR II stupnja.
- uređeno skladište med. otpada (uz opremanje klima komorom) ,na lokaciji dr. V. Mačeka 48, Karlovac sukladno čl. 8 Pravilnika o gospodarenju medicinskim otpadom (NN br. 50/2015.). te izdanom rješenje o otklanjanju utvrđenih nedostataka vezanih za skladištenje medicinskog otpada u Zavodu, prilikom inspeksijskog nadzora inspektorice zaštite okoliša iz 2017. god.
- postojeće skladište med. otpada u Sl. za mikrobiologiju i parazitologiju na lokaciji Mažuranićeva obala 5 opremljeno klima komorom.

Poslovi dostave i prijevoza

U 2018. godini vozač-dostavljač izvršio je 38 službenih odlazaka izvan grada Karlovca: (Zagreb, Rijeka, Virovitica, Slunj, Ogulin, Opatija, Rijeka) i službenim vozilom ostvario 12.000 km. Izvršeni su poslovi svakodnevne dostave pošte na različitim lokacijama grada Karlovca i okolice, odlazak u sl. mikrobiologije i parazitologije te po poštu i nalaz, priprema pošte – pozivi za Nacionalne programe, svakodnevno polaganje gotovog novca u banku.

Poslovi arhive

Nakon donošenja novog Popisa arhivskog i registraturnog gradiva s rokovima čuvanja pristupilo se iznimno obimnom poslu izlučivanju gradiva u suradnji s svim zdravstvenim službama, te je napravljen popis gradiva kojeg se izlučuje sukladno rokovima trajanja, a nakon ishoda odobrenja Državnog arhiva navedeno gradivo je izlučeno (oko 26 metara dužnih).

Vratarski poslovi

U 2018. obavljani su poslovi vrataru u vratarnici u ulazu u glavni objekt u sjedištu Zavoda.

ODJEL ZA GOSPODARSKE POSLOVE

Financijsko računovodstvo, izvještavanje i izrade planskih dokumenata:

- knjiženja u programu županijske riznice,
- provođenja zahtjeva za plaćanje kroz program županijske riznice,
- izrada mjesečnih, kvartalnih te godišnjih financijskih izvješća,
- izrada financijskih planova te rebalansi istih,
- izrada planova nabave te rebalansi istih,
- organiziranje godišnjeg popisa imovine i obveza Zavoda,
- dostava traženih podataka pojedinim službama na zahtjev šefa službe ili za to nadležnim djelatnicima
- sudjelovanje na tematskim seminarima o aktualnostima u proračunskom knjigovodstvu
- zatvaranje izvoda banke, odnosno knjiženje uplata i isplata i povezivanje sa računima, opomenama, ovrhama
- komunikacija s kupcima u vezi usklađenja stanja

-pismena i usmena komunikacija s korisničkom službom računovodstvenog programa Infomare, kao i s tijelima državne i lokalne uprave/samouprave

- obavljanje svih ostalih poslova koji se javljaju u knjigovodstvu tijekom godine za potrebe Zavoda, Županije i sl.

Prelaskom u sustav potpune Riznice Karlovačke županije poslovi Odjela za gospodarske poslove značajno su povećani, zbog potrebe prilagodbe novog programa našim potrebama. U rješavanja problema više puta dnevno trebamo kontaktirati predstavnika informatičke tvrtke, što teško uspijevamo, te je znalo proći više dana pa i tjedana dok se neki problem riješi, u međuvremenu se pojave novi problemi. I tog razloga, tek krajem travnja je započet s postupcima izdavanja opomena i prisilne naplate, zbog čega je u 2018. broj ovršnih predmeta manji nego u prethodnoj godini. Uz to se u studenom 2018. dogodilo brisanje svih podataka unatrag mjesec dana, na razini Županije, pa smo cijeli 11. mjesec ponovo unosili račune i knjižili izvode od 10. mjeseca, a samim time smo bili u zaostatku s tekućim radom. Zbog toga je cjelokupno poslovanje Odjela za gospodarske poslove u 2018. bilo opterećeno navedenim problemima.

Nabava i salda conti dobavljača:

- izrada prijedloga plana nabave u suradnji s voditeljem odjela za gospodarske poslove i voditeljima ostalih odjela i službi zavoda

- praćenje izvršenja plana nabave

- skrb o pravilnom obračunavanju i plaćanju svih obaveza Zavoda

- izrada naloga za plaćanje i plaćanje računa Internet bankarstvom

- sudjelovanje u sastavljanju godišnjih i mjesečnih izvještaja

- zaprimanje zahtjevnica odobrenih od strane ravnatelja i sukladno njima narudžba robe, radova i usluga (u 2018. godini izdano 556 narudžbenica)

- odlazak u nabavu robe i skrb o isporuci i dostavi robe po službama

- vođenje financijskog knjigovodstva po nalogu i rasporedu voditelja odjela

- vođenje knjige ulaznih računa, kontiranje po vrsti troška

- knjiženje ulaznih računa u salda conti dobavljača i prenošenje u financijsko knjigovodstvo

- u 2018. godini proknjiženo je 1754 računa u knjizi ulaznih računa

- komunikacija s dobavljačima u vezi narudžbi i usklađenja stanja

- pismena i usmena komunikacija s korisničkom službom računovodstvenog programa Infomare, kao i s tijelima državne i lokalne uprave/samouprave

- svi ostali poslovi po nalogu voditelja odjela, voditelja službe i ravnatelja Zavoda

Izrada računa, obračun plaće i ostalih materijalnih davanja, praćenje naplate i priprema dokumentacije za pokretanje ovršnih prijedloga:

- izrađeno 12.486 izlaznih računa,

- izrađeno 12 blagajničkih dnevnika, 124 uplatnica, 125 isplatnica,

- mjesečni unos evidencijskih lista po službama, unos i obračun bolovanja, unos i praćenje obustava (bankovni krediti, obustave, komore, sindikati, osiguranja)

- slanje refundacije bolovanja prema HZZO-u

- slanje izvješća o uplaćenim obustavama kreditorima poštom ili e-mail-om,

- nakon obračuna plaće provjeriti i poslati sve kroz e- poreznu,

-12 obračuna plaća 12 SPL obrazaca prema HZZO

- obračun regresa i božićnice

- obračun dara za djecu

- mjesečni obračun i unos u obračun plaće prijevoza djelatnika na posao,

- dodatni obračuna (smrtni slučaj, invalidnost)

-12 obračuna naknada za rad Upravnog vijeća

-12 obračuna ugovora o djelu

-12 obračuna doprinosa za stručno osposobljavanje

-kompletiranje podataka (JOPPD, potvrde o uplati doprinosa) tromjesečno i dostava u Zavod za zapošljavanje

-55 JOPPD obrazaca (JOPPD obrazac izrađuje se za svaku isplatu, provjera kroz e-poreznu i nakon provjere dostavlja kroz e-poreznu)

- 214 poslanih opomena za neplaćene račune u roku,

- dostavljena potrebna dokumentacija za provođenje 31 ovršnih postupaka
- rad s strankama povećan 100 % zbog neprilagođenog informatičkog programa,
- 83 putna naloga obrađena i naplaćena
- odlaganje – arhiviranje računovodstvene dokumentacije prema Pravilniku
- obavljanje radnih zadataka tajnika za vrijeme njegove odsutnosti

Stručna edukacija

Radnici službe sudjelovali su na edukacijama i radionicama koji se odnose na poslove službe, koje su neophodne u cilju ispravne primjene važećih propisa (financijsko izvještavanje i planiranje, porezna politika, radno pravni odnosi) te obnavljanje licence specijaliste javne nabave.

POSLOVI TAJNICE

U 2018. godini odradili su se poslovi koji spadaju u djelokrug rada tajnice a to su: izrada putnih naloga, urudžbiranje dokumentacije, tehnička priprema dokumentacije za Upravna i Stručna vijeća, dogovaranje sastanaka za ravnateljicu, slanje redovne pošte, slanje Nacionalnih programa, nabava potrošnog materijala, slanje mjesečnih izvješća prema HZZO-u i HZJZ-u, pisanje ovršnih prijedloga, uređivanje WEB -stranice zavoda.

- u urudžbeni program uvedeno je 9204 dokumenta od toga je 905 ugovora koji su uvedeni u registar ugovora 2018.

- uvedeno je ukupno 374 putnih naloga za službena putovanja

Na godišnjoj razini evidentirano je i poslano ukupno 60.000 pismena a od čega je oko 29.000 Nacionalnog programa, redovna pošta je 31.000 pošiljaka od čega su 12482 računi a ostatak redovna pismena

- preporučenih pošiljaka poslano je oko 500 komada.